

УДК 271.4-773(477.86)"1925/2025"

DOI <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2025.20.13>

ЦЕРКВА СЕЛА ПИЛИПИ: КОРОТКИЙ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС (ДО ЮВІЛЕЮ 100-ЛІТТЯ ВІДНОВЛЕННЯ)

Доповідь 08 червня 2025 року під час ювілейного храмового свята Зіслання Святого Духа у с. Пилипи Матеївецької територіальної громади Коломийського району Івано-Франківської області

Михайло GERMAN

магістр історії,

директор Пилипівської гімназії Матеївецької сільської ради

вул. Українська, 52, 78281, с. Пилипи, Коломийський р-н,

Івано-Франківська обл. 78281, Україна

e-mail: pylypy_school@ukr.net

Руслан ДЕЛЯТИНСЬКИЙ

кандидат історичних наук, доцент,

завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, перший заступник директора і науковий співробітник Науково-дослідного інституту історії Церкви

Церкви

ПЗВО «Івано-Франківська академія Івана Золотоустого»,

вул. Софрона Мудрого, 22, м. Івано-Франківськ, 76019, Україна

e-mail: r.deliatynskyi@ukr.net

ORCID: [0000-0002-6020-7666](https://orcid.org/0000-0002-6020-7666)

Бібліографічний опис статті: Герман М., Делятинський Р. (2025). Церква села Пилипи: короткий історичний нарис (до ювілею 100-ліття відновлення). *Добрий Пастир: науковий вісник Івано-Франківської академії Івана Золотоустого. Богослов'я. Філософія. Історія. 20*, 206–210. <https://doi.org/10.52761/3041-1777.2025.20.13>

Mykhailo HERMAN

Master of History,

Director of the Pylypy Gymnasium of the Mateyvets Village Council

52 Ukrainskaya St., 78281, Pylypy village, Kolomyia district,

Ivano-Frankivsk region 78281, Ukraine

e-mail: pylypy_school@ukr.net

Ruslan DELIATYNSKYI

Candidate of Historical Sciences, Docent,

Head of the Department of Social and Humanitarian Disciplines, First Deputy

Director and Research Fellow of the Research Institute of Church History

PHEI «Ivano-Frankivsk Academy of Ivan Zolotoustyj»,

Sofron Mudryy str., 22, 76019, Ivano-Frankivsk, Ukraine

e-mail: r.deliatynskyi@ukr.net
ORCID: [0000-0002-6020-7666](https://orcid.org/0000-0002-6020-7666)

CHURCH OF THE VILLAGE OF PYLYPI: A BRIEF HISTORICAL ESSAY (TO THE 100TH ANNIVERSARY OF THE RESTORATION)

Христос Воскрес! Преосвященний Владико Петре, всечесний отче-парох,
шановні представники державної влади, гості та колеги!

Сьогодні церква Пресвятої Трійці в с. Пилипи відзначає 100-літній ювілей, хоча, треба підкреслити, має значно давнішу історичну традицію, що сягає щонайменше з 1787 року, тобто налічує майже 250-літню історію. Спробуємо пояснити, здійснивши короткий історичний екскурс.

Дослідники Володимир Громик і Василь Слободян так коротко описують основні дати з історії нашої церкви: «Перша церква в селі збудована 1787 року і стояла на місці старого цвинтаря. Перед 1899 роком до неї добудували бічні рамена і вкрили дахи і баню бляхою. У 1885 році звели нову дерев'яну дзвіницю. Ця церква була знищена під час Першої світової війни. Теперішня церква збудована з дерева на новому місці у 1925 році. Була філіяльною парафіяльною церкви в Залуччі. Відновлена на початку 1990-х рр. – з того часу зовнішній вигляд церкви суттєво не змінився»¹. Очевидно, історія місцевої церкви потребує більш детальної реконструкції фаховими істориками на основі комплексу історичних джерел, частина з яких є більш доступними, іншу ж доведеться прискіпливо розшукувати, аналізувати і описувати.

Упродовж 1787–1885 рр. церква с. Пилипи перебувала в складі Львівської єпархії, з 1807 р. – Львівської архієпархії, як дочірня церква парафії с. Залуче над Прутом Коломийського деканату². У період 1885–1945 рр. церква с. Пилипи була дочірньою церквою парафії с. Залуче над Прутом Коломийського деканату Станіславівської єпархії³.

Зважаючи на це, можемо стверджувати, що за чинними у той час канонічно-правовими та державно-правовими нормами, душпастирі (парохи, сотрудники, катехити) центральної («матірної») церкви у парафії надавали душпастирську опіку вірним інших дочірніх церков у межах цієї великої парафії. Відтак можемо стверджувати, що усі священники на душпастирських посадах парохів і сотрудників парафії с. Залуче над Прутом, очевидно, були душпастирями і в с. Пилипи. Отож, спробуємо реконструювати перелік душпастирів с. Пилипи у хронологічній послідовності.

¹ Пилипи. Церква Прсв. Трійці 1925. Громик В., Слободян В. *Дерев'яні церкви Івано-Франківської області*. Львів, 2016. С. 235. URL: <http://decerkva.org.ua/fra/pylypy.html>.

² Blażejowskyj D. Historical schematism of the Archeparchy of Lviv (1832–1944). Vol. 2: Clergy and Religious Congregations. Lviv: Misioner, 2004. P. 871-872.

³ Blażejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 255-256.

Теодор Майковський (1775–31.12.1853), рукоположений 1800 р. в стані одруженого священика, *парох с. Залуче над Прутом у 1832?–1853 рр.*, додатково опікувався як тимчасовий адміністратор парафією с. Дебеславці у 1832–1833 рр.⁴.

Мар'ян Созанський (1829–02.02.1860), рукоположений 1853 р. в стані одруженого священика, *адміністратор парафії / парох с. Залуче над Прутом у 1853/1857–1860 рр.*⁵.

Микола Валявський (1827–26.08.1899), рукоположений 1850 р. в стані одруженого священика, вдівець з 1877 р.; *адміністратор парафії / парох с. Залуче над Прутом у 1860/1861–1899 рр.* Окрім того, адміністратор парафії с. Довгополе Косівського повіту у 1850–1856 рр., адміністратор парафії с. Ліски Коломийського повіту у 1856–1860 рр.⁶.

Онуфрій Лелет (1856–26.01.1925), рукоположений 1883 р. в стані одруженого священика, *сотрудник пароха с. Залуче над Прутом у 1883–1886 рр.* Відтак душпастирював як сотрудник парафії с. Далешева Городенківського повіту у 1886–1888 рр., сотрудник парафії с. Рунгури Коломийського повіту у 1888–1889 рр., сотрудник парафії с. Балинці Коломийського повіту у 1889–1890 рр., парох с. Задубрівці Снятинського повіту у 1890–1902 рр., парох с. Красна Надвірнянського повіту у 1902–1925 рр.⁷.

Лука Корвацький (1857–02.12.1937), рукоположений 1886 р. в стані одруженого священика, *сотрудник парафії с. Залуче над Прутом у 1886–1887 рр.* Відтак служив як сотрудник парафії с. Надорожна Товмацького повіту у 1887–1889 рр., адміністратор парафії с. Жукотин Коломийського повіту у 1889–1890 рр., сотрудник парафії с. Балинці Коломийського повіту у 1890–1891 рр., адміністратор парафії с. Колодіїв Станиславівського повіту у 1891–1892 рр., адміністратор парафії – парох с. Острів Станиславівського повіту у 1892/1893–1937 рр.⁸.

Денис Діонісій Білинський (1863–30.01.1919), рукоположений 1892 р. в стані одруженого священика, сотрудник парафії с. Нівра Борщівського повіту, *сотрудник парафії с. Залуче над Прутом у 1893–1895 рр.* Відтак служив як сотрудник парафії с. Чортовець Городенківського повіту у 1895–1898 рр., адміністратор парафії с. Дубки Городенківського повіту у 1898–1899 рр., адміністратор парафії с. Рунгури Коломийського повіту у 1899–1901 рр., парох с. Ключів Великий Коломийського повіту у 1901–1902 рр., адміністратор парафії

⁴ Blażejowskyj D. Historical schematism of the Archeparchy of Lviv (1832–1944). Vol. 2: Clergy and Religious Congregations. Lviv: Misioner, 2004. P. 288.

⁵ Blażejowskyj D. Historical schematism of the Archeparchy of Lviv (1832–1944). Vol. 2: Clergy and Religious Congregations. Lviv: Misioner, 2004. P. 409.

⁶ Blażejowskyj D. Historical schematism of the Archeparchy of Lviv (1832–1944). Vol. 2: Clergy and Religious Congregations. Lviv: Misioner, 2004. P. 463; Blażejowskyj D. Historical schematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 377.

⁷ Blażejowskyj D. Historical schematism of the Archeparchy of Lviv (1832–1944). Vol. 2: Clergy and Religious Congregations. Lviv: Misioner, 2004. P. 247; Blażejowskyj D. Historical schematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 324.

⁸ Blażejowskyj D. Historical schematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 314.

м. Тисмениця Товмацького повіту у 1902–1904 рр., адміністратор парафії с. Олеша Товмацького повіту у 1904–1905 рр., експонований сотрудник в с. Залісся парафії с. Угринь Чортківського повіту у 1905–1912 рр., парох с. Ласківці Тереховлянського повіту у 1912–1918 рр., адміністратор парафії с. Перерісль Надвірнянського повіту у 1918–1919 рр.⁹.

Авксентій Глібовицький (1872–07.01.1920), рукоположений 1895 р. в стані одруженого священика, *сотрудник парафії с. Залуче над Прутом у 1895–1897 рр.* Відтак душпастирював як експонований сотрудник в с. Садів парафії м. Радівці коронного краю Буковина у 1897–1900 рр., експонований сотрудник в с. Худиківці парафії м. Мельниця Борщівського повіту у 1900–1904 рр., парох с. Скоморохи Бучацького повіту у 1904–1920 рр.¹⁰.

Микола Кейван (1864–1938?), рукоположений 1897 р. в стані одруженого священика, вдівець з 1938 р., *сотрудник парафії с. Залуче над Прутом у 1897–1898 рр.* Відтак душпастирював як адміністратор парафії с. Акришори Коломийського повіту у 1898–1899 рр., адміністратор парафії с. Текуча Коломийського повіту у 1899–1900 рр., адміністратор парафії с. Бедриківці Заліщицького повіту у 1900–1901 рр., експонований сотрудник в с. Ключів Малий парафії с. Ключів Великий Коломийського повіту у 1901–195 рр., адміністратор парафії м. Городенка у 1905–1906 рр., адміністратор парафії / парох с. Погорилівка коронного краю Буковина у 1906/1911–1914? рр., парох с. Манява Богородчанського повіту у 1923–1932 рр., адміністратор парафії с. Брустури Станіславівського повіту у 1932–1938? рр.¹¹.

Антін Кордовський (1873–1938?), рукоположений 1897р. в стані одруженого священика, сотрудник парафії с. Воскресинці Коломийського повіту у 1897–1898 рр., *сотрудник парафії – адміністратор парафії с. Залуче над Прутом у 1898/1899–1900 рр.*, адміністратор парафії с. Григорів Бучацького повіту у 1900–190 рр., експонований сотрудник в с. Чорний Потік парафії с. Білі Ослави у 1901–1906 рр., парох с. Глибока коронного краю Буковина у 1906–1914? рр., парох с. Білівці Борщівського повіту у 1924–1938? рр.¹².

Григорій Козицький (1866–25.10.1911), рукоположений 1890 р. в стані одруженого священика, вдівець з 1896 р., сотрудник парафії с. Погорилівка коронного краю Буковина у 1890–1892 рр., сотрудник парафії м. Заліщики у 1892–1893 рр., сотрудник парафії с. Тлусте Заліщицького повіту у 1893–1894 рр., адміністратор парафії с. Стопчатів Коломийського повіту у 1894–1895 рр.,

⁹ Blażejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 272.

¹⁰ Blażejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 296.

¹¹ Blażejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 310.

¹² Blażejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 313.

катехит школи та сотрудник парафії м. Коломия у 1895/1897–1900 рр., *парох с. Залуче над Прутом у 1900–1911 рр.*¹³.

Євстахій Гордійчук (1880–11.07.1940), рукоположений 1908 р. в стані одруженого священника, адміністратор парафії с. Тулуків Снятинського повіту у 1908–1910 рр., адміністратор парафії с. Бедриківці Заліщицького повіту у 1910–1911 рр., *адміністратор парафії с. Залуче над Прутом у 1911–1912 рр.*, адміністратор парафії с. Русів Снятинського повіту у 1912–1914 рр., парох с. Залуче над Черемошем Снятинського повіту у 1914–1940 рр.¹⁴.

Микола Гоянюк (1882–1953), уродженець с. Семаківці Коломийського району, українець, освіта вища (богословська), рукоположений 1906 р. в стані одруженого священника, сотрудник парафії с. Обертин Городенківського повіту у 1906–1907 рр., адміністратор парафії м. Вижниця коронного краю Буковина у 1907–1909 рр., адміністратор парафії – парох с. Качика коронного краю Буковина у 1909/1911–1912 рр., *парох с. Залуче над Прутом у 1912–1945 рр.*¹⁵. Проживав у с. Залуччя, священник. Після Львівського псевдо-собору 1946 р. залишився настоятелем в с. Залуче, але, очевидно, потрапив під нагляд органів НКДБ. Заарештований 10.01.1950. Звинувачення: у 1941 році освячував могили полеглим борцям за волю України. переховував членів ОУН, постачав їм продукти. Військовим трибуналом військ МВС Станіславської області 11.04.1950 засуджений на 25 років позбавлення волі та 5 років поразення в правах із конфіскацією майна. Загинув 12.12.1953 в ув'язненні, місце поховання невідоме. Реабілітований 25.11.1992. (10209 П)¹⁶.

Очевидно, приклад наших душпастирів та мучеників за віру Христову середини ХХ століття стане добрим нам прикладом для нашого духовного зростання, плекання віри та надії.

Дякуємо всім за увагу!

*Стаття надійшла до редакції 20.11.2025 р.
Стаття рекомендована до друку 10.12.2025 р.*

¹³ Blažejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 317.

¹⁴ Blažejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 299; Євстахій Гордійчук нар. 1880 пом. 11 липня 1940. *Родовід*. URL: <https://uk.rodovid.org/wk/%D0%97%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%81:925056>.

¹⁵ Blažejowskyj D. Historical šematism of the Eparchy of Stanislaviv from its establishment until the outbreak of World War II (1885–1938). Lviv: Misioner, 2002. P. 293; Реабілітовані історією: у 27 томах. Івано-Франківська область: У 2 книгах / Упорядник, автор передмови Л.Вардзарук. Книга 1. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2004. С. 586.

¹⁶ Реабілітовані історією: у 27 томах. Івано-Франківська область: У 2 книгах / Упорядник, автор передмови Л.Вардзарук. Книга 1. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2004. С. 586.